

ΑΠΟΨΗ

Του ΝΙΚΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ*

Απομυθοποίηση της αποβιομηχάνισης

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για την αποκαλούμενη αποβιομηχάνιση στην Θεσσαλονίκη και τη Βόρεια Ελλάδα γενικότερα. Η διαπίστωση είναι ορθή, αλλά, όπως συνηθίζουμε στη χώρα μας, συμπεριφερόμαστε σαν να μας ξαφνάζει κάτι που από χρόνια όλοι περιμέναμε, ενώ επιμένουμε να λησμονούμε το ιστορικό υπόβαθρο του φαινομένου, τον ετεροχρονισμό της αντίδρασής μας και βέβαια, τις πολιτικές, διαχειριστικές και γιατί όχι, επιχειρηματικές μας ευθύνες.

Το ιστορικό υπόβαθρο πρέπει να μας θυμίζει ότι η Ελλάδα δεν συμμετείχε, δεν πρόλαβε, την εποχή της Βιομηχανικής Επανάστασης και ως εκ τούτου, ποτέ δεν απέκτησε μια πραγματικά βιομηχανική συνείδηση (κουλτούρα). Παρ' όλα αυτά, είχαμε την εξαιρετική τύχη να «κληρονομήσουμε» τα πρώτα «κύτταρα» βιομηχανικής υπόστασης αμέσως μετά την εδραίωση του ελληνικού κράτους, χάρις στην υπαρχουσα ακόμη τότε αστική τάξη, κυρίως στην παλιά Θεσσαλονίκη και στην υπόλοιπη, τότε, παλιά Ελλάδα. Ο προσφυγικός ελληνισμός έφερε μαζί του πολύτιμες ενισχύσεις αστικού-πληθυσμού, που έδιναν όλα τα εκγύμνα για τις δυνατότητες μιας βιομηχανικής ανάπτυξης και στη χώρα μας.

Δυστυχώς, η μοναδική αυτή ευκαιρία δεν αξιολογήθηκε σωστά, υποβαθμίστηκε και τελικά, ίσως χάθηκε. Βιομηχανίες, όπως η Αλλατινί και η ΥΦΑΝΕΤ στη Θεσσαλονίκη, και εργοστάσια, όπως αυτά του Μπουδοσάκη, του Ανδρεάδη και του Στράτου στην υπόλοιπη Ελλάδα δεν κατάφεραν να αποτελέσουν κίνητρο για την ελληνική πολιτεία να προχωρήσει στην εδραίωση κανόνων για μια φιλική προς την ιδιωτική πρωτοβουλία δημόσια διοίκηση και στην ανάδειξη της παιδείας και της γνώσης ως πρωταρχικό εθνικό στόχο της νεότερης Ελλάδας.

Ήταν πάντα γνωστό, σχεδόν αταπόδεκτο, ότι η βιομηχανία χρειάζεται πολιτικό σχεδιασμό, σωστούς επιχειρηματίες, καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό και διαχρονικούς κανόνες για να αναπτυχθεί. Μια νέα βιομηχανική χώρα, όπως η Ελλάδα, χρειαζόταν σημαντικές ξένες επενδύσεις για να κερδίσει τον χρόνο που είχε χάσει. Δυστυχώς, τίποτε από όλα αυτά δεν εδραιώθηκε στην Ελλάδα του 20ού αιώνα. Ο πολιτικός σχεδιασμός κατέληξε εσωστρεφής και κρατικοδίαιτος, το ανθρώπινο δυναμικό ξενιτεύτηκε, οι περισσότεροι επιχειρηματίες προσαρμόστηκαν και οι ξένες επενδύσεις «ήρθαν, είδαν και απήλθαν!» και φαίνεται ότι πολύ δύσκολα θα επανέλθουν!

Η Ελλάδα, μοναδική σύμμαχος της βιομηχανικής Δύσης, στην περίοδο του Ψυχρού ολέμου είχε κάθε δυνατότητα να εδραιώσει τη βιομηχανική της υπόσταση. Θα ήταν ίσως επαρκές για την Ελλάδα να επικεντρώσει τον σχεδιασμό της στις τεχνολογίες αξιοποίησης της πλιακής και αιολικής

Η Ελλάδα, ως πρώτη δύναμη στην εμπορική ναυτιλία, θα έπρεπε να είχε δική της τεχνολογία στον ναυπηγοεπισκευαστικό τομέα.

Παρά τις επανειλημμένες πολιτικές εξαγγελίες δεκαετιών, ποτέ δεν έγινε πραγματικότητα η αποκέντρωση που απολαμβάνουν οι Ευρωπαίοι εταίροι μας.

ενέργειας, στη βιοτεχνολογία, στις γεωργικές τεχνολογίες και αργότερα, στην πληροφορική, για να αποκτήσει τη δική της εξειδίκευση σε διεθνές επίπεδο. Όσο και να φαίνεται, σήμερα, προκλαυτικό, η Ελλάδα, ως πρώτη δύναμη στην εμπορική ναυτιλία, θα έπρεπε να είχε δική της τεχνολογία στον ναυπηγοεπισκευαστικό τομέα. Αντίθετα, σήμερα, παρατηρούμε το λυπρό φαινόμενο ότι κάθε ελληνική ευρεσιτεχνία χρειάζεται να «μετακομίσει» στο εξωτερικό για να έχει πιθανότητες αναγνώρισης και υλοποίησης.

Όσον αφορά ειδικότερα τη βιομηχανία της Θεσσαλονίκης, της Βόρειας Ελλάδας, αλλά και γενικότερα της ελληνικής επαρχίας: υπέστησαν βέβαια τις συνέπειες όλων όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, μαζί όμως με δύο καινούργιους, δυσμενέστατους παράγοντες που προστέθηκαν τα τελευταία 20 χρόνια: τη στρεβλή γιγάντωση του Κέντρου και την πρωτοφανή αλλοίωση της υγιούς επιχειρηματικής αντίληψης, με βασικό υπαίτιο την έλλειψη πολιτικής βούλησης και την αναποτελεσματική δημόσια διοίκηση. Παρά τις επανειλημμένες πολιτικές εξαγγελίες δεκαετιών, ποτέ δεν έγινε πραγματικότητα η αποκέντρωση που απολαμβάνουν οι Ευρωπαίοι εταίροι μας, αλλά τώρα, και πολλοί από τους γείτονές μας.

Είναι φυσικό και αποδεκτό ότι κάθε επιχειρηματική πρωτοβουλία επiléγει πάντα τον πιο εύκολο και γρήγορο τρόπο για να μεγιστοποιήσει τα οικονομικά της αποτελέσματα. Δυστυχώς, η σημερινή Ελλάδα έχει «ανακαλύψει» ότι υπάρχει πολύ πιο εύκολος τρόπος να μεγιστοποιήσει κανείς τα κέρδη του από το να επενδύσει και να ρισκιοκινδυνεύσει τα κεφάλαια του σε μακροχρόνιες επενδύσεις στη βιομηχανία. Το οικονομικό Κέντρο της χώρας ανέπτυξε ένα ισχυρό μοντέλο της βιομηχανίας. Το εύκολο και σε μεγάλο ποσοστό «μαύρο χρήμα» έχει αποθαρρύνει κάθε επιχειρηματική πρωτοβουλία που δεν έχει κεντρικό της στόχο τη συμμετοχή της στην «πίτα» που μοιράζεται, μόνον εκεί!

Η έλλειψη ουσιαστικής πολιτικής βούλησης ότι η Θεσσαλονίκη μπορεί και έπρεπε να «οικοδομηθεί» επειγόντως ως οικονομικό κέντρο της Ν.Α. Εθρώπης με την υλοποίηση των απαραίτητων υποδομών και ταυτόχρονη διοικητική και οικονομική αποκέντρωση, υποβάθμισαν τη μεγάλη αυτή ελληνική ευκαιρία.

Η χρηματιστηριακή φούσκα της δεκαετίας του '90, τα τεράστια κεφάλαια της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων και η παντελής έλλειψη αποκέντρωσης στις αποφάσεις που επηρεάζουν την επιχειρηματικότητα, έδωσαν το πιο ισχυρό χτύπημα που είχε ποτέ η βιομηχανία της Θεσσαλονίκης και της, εκτός Κέντρου, ελληνικής επαρχίας. Το μεγαλύτερο πανεπιστήμιο της χώρας, το ΑΠΘ, δεν κατάφερε να απαγκιστρωθεί από τις κρατικές και πολιτικές παρεμβάσεις και να εδραιώσει τη δυνατότητα, που όντως έχει, να προσφέρει την κατάρτιση, αλλά και την παιδεία που χρειάζεται η παγκοσμιοποιημένη εθνική μας οικονομία. Μια συγκεκριμένη, ώριμη δυνατότητα που είχε η Θεσσαλονίκη να ξεκινήσει, ήδη από το 2002, μια δική της ζώνη εφαρμοσμένων έρευνας και καινοτομίας, έμπλεξε στην κρατική γραφειοκρατία και καθυστερεί ανεπίτρεπτα.

Ο περιορισμένος χώρος που δόθηκε για το άρθρο αυτό, δεν επιτρέπει μεγαλύτερη ανάλυση γεγονότων ή αριθμών, αλλά ούτε την παράθεση απόψεων για τις σημερινές δυνατότητες και τις προοπτικές ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης. Ίσως σε ένα επόμενο άρθρο. Μέχρι τότε, vai υπάρχει αποβιομηχάνιση στην Θεσσαλονίκη, αλλά καλό θα είναι να την απομυθοποιήσουμε και να την φέρουμε πιο κοντά στα πραγματικά γεγονότα που την προκαλούν και στις προτάσεις που θα φέρουν τη μελλοντική της ανάπτυξη.

* Ο κ. Νίκος Ευθυμιάδης είναι πρόεδρος του Ομίλου REDESTOS, τέως πρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος.